

Sygn. akt I CNP 20/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi W. J. o stwierdzenie niezgodności
z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 22 maja 2014 r., sygn. akt I ACa 97/14, wydanego w sprawie
z powództwa K. J.
przeciwko W. J.
o rozwód,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 grudnia 2015 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 22 maja 2014 r. wniósł pozwany, wskazując, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 57 k.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego merytorycznego orzeczenia w zasadzie sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Skarga jest nie tylko środkiem nowym, ale i wyjątkowym. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu jest środkiem wysoce sformalizowanym i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle.

Zgodnie z art. 424⁴ k.p.c. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem. Orzeczenie niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. to orzeczenie wydane w następstwie rażąco wadliwej wykładni bądź oczywiście niewłaściwego zastosowania prawa dostrzegalnego bez głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06, OSNC z 2007 r., nr 11, poz. 174 oraz z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC z 2007 r., nr 1, poz. 17).

Skarżący oparł jednak skargę także na podstawie określonej w art. 424 § 2 k.p.c. Oznaczało to, że zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. powinna zawierać dodatkowy element, a mianowicie nie tylko wykazanie, że nie jest możliwa zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych, ale również, iż występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający

wniesienie skargi. Wykazanie wystąpienia wyjątkowego wypadku uzasadniającego wniesienie skargi stanowi bowiem samoistny element skargi i należy do jej wymogów konstrukcyjnych, którego brak nie może być przez stronę naprawiony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2008 r., II BP 56/07, LEX nr 452485). O dopuszczalności w tym wypadku skargi decyduje kumulatywne spełnienie dwóch przesłanek, tj. istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem mającej kwalifikowany charakter, gdyż wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Możliwość skorzystania przez stronę ze skargi w omawianej sytuacji zależy więc zarówno od przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia ocenianych w kontekście naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, jak i od przesłanek, z powodu których strona postępowania sądowego nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych do zaskarżenia orzeczenia. Pozwany w ramach realizacji obowiązku nałożonego na niego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., w ogóle nie wskazał (a tym bardziej nie wykazał) przyczyny występowania wyjątkowego wypadku uzasadniającego, jego zdaniem, wniesienie skargi na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. i już z tego względu skarga podlegała odrzuceniu.

Do kategorii wymagań konstrukcyjnych należy także uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej kwotowo, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepublikowane).

Skarga pozwanego nie spełnia także tego wymagania, gdyż odwołuje się do szkody hipotetycznej. Z jej twierdzeń nie wynika, jakoby pozwany uiścił już na rzecz byłej żony, jakiejkolwiek kwoty z tytułu zasądzonych alimentów.

Można też zauważyć, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Tymczasem, wbrew zakazowi przewidzianemu w art. 424⁴ zd. 2 k.p.c., skarga została oparta na niedopuszczalnej podstawie obejmującej zarzuty dotyczące ustalania faktów i oceny dowodów (art. 233 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie w art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.